

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УКРАЇНСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ ІНСТИТУТ»**
Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

_____ Л.О. Штанько

“ _____ ” _____ 2019 року

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
для підсумкової атестації

на підтвердження освітнього рівня **«бакалавр»**
для студентів гуманітарного факультету
напряму підготовки: **06 «Журналістика»**

2019 – 2020 навчальний рік

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ підсумкової атестації на підтвердження освітнього рівня «бакалавр» для студентів гуманітарного факультету напрям підготовки: 06 «Журналістика». Укладач: к. соціол.н. Гриненко І.В. – Буча: УГІ. 2019 р. – 24 с.

Затверджено на засіданні кафедри журналістики
Протокол № ____ від _____ 2019 р.

Зав. кафедри: _____

Затверджено Вченою радою інституту
Протокол № ____ від _____ 2019 р.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальні положення	5
1.1. Загальні вимоги до підсумкової атестації з напрямку підготовки “Журналістика”.....	5
1.2. Оцінювання ступеня досягнень кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв	6
1.2.1. Критерії оцінювання відповідей.....	6
1.3. Структура екзаменаційного білета.....	8
Розділ 2. Програма підсумкової атестації з напрямку підготовки “Журналістика”	8
2.1. Основні питання дисципліни, що виносяться на підсумкову атестацію	8
Основна рекомендована література з дисципліни	14
Додаток.....	19

ВСТУП

Підсумкова атестація випускників ПНВЗ «Український гуманітарний інститут» з напряму підготовки 06 «Журналістика» освітнього рівня «бакалавр» є підсумковою формою перевірки й оцінки науково-теоретичної та практичної підготовки студентів. Для проведення підсумкової атестації організовується підсумкова атестаційна комісія. Комісія створюється і затверджується кожного навчального року. Графік роботи Підсумкової атестаційної комісії оприлюднюється не пізніше, ніж за місяць до початку її діяльності.

До складання підсумкової атестації з напряму підготовки “Журналістика” допускаються студенти, які виконали усі вимоги навчального плану і не мають заборгованостей з навчальних дисциплін та практики.

До програми включено теми з дисциплін професійної підготовки.

Підсумкова атестація відбувається у вигляді складання комплексного іспиту та захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи.

Складання комплексного іспиту проходить в усній та письмовій формах. Це вимагає від студента:

- **грунтовних знань** з основних журналістикознавчих курсів (знання теоретичного матеріалу, вміння підкріпити їх прикладами);
- **виявлення обізнаності** з проблемами розвитку масової комунікації на сучасному етапі, основними технологіями та методиками досліджень у галузі журналістики;
- **виявлення знань** про види журналістської діяльності і формування інформаційної політики, форми реалізації інформаційної політики; про основи журналістської етики, правовий статус журналіста і правову компетентність журналіста, авторське право у журналістиці, професійні організації журналістів; про основні етапи розвитку української журналістики, роль періодичних видань у політичному і духовному житті нації;
- **розуміння** особливостей становлення і розвитку журналістики у світі;
- **виявлення знань** про сучасну жанрову систему ЗМІ, форми наукової комунікації у журналістикознавстві й едитології, актуальні аспекти редагування, про основні принципи інформаційної діяльності, інформаційно-статистичні методи аналізу, методи одержання прогностичної інформації;
- **вміння обирати** адекватну технологію залежно від визначеної мети, проводити дослідження в галузі журналістики, вести наукові пошуки в галузі журналістикознавства, використовуючи найрізноманітніші методи наукового дослідження: відбирати, систематизувати та інтерпретувати фактичний матеріал;
- **вміння** самостійно розв’язувати наукові проблеми журналістикознавства на базі світового досвіду, широко використовувати в роботі новітній журналістський інструментарій;
- **характеризувати** основні етапи розвитку української та світової журналістики; давати об’єктивну оцінку найвагомішим друкованим органам та редакторській і видавничій діяльності найвідоміших українських і світових діячів; характеризувати функції, структуру різних типів видань, робити жанрову диференціацію матеріалу; визначати чинники, що складають ефективність виступів ЗМІ;

- **вміння** редагувати авторські оригінали та застосовувати різні методи редагування; здійснювати правку-вичитку, правку-скорочення, правку-обробку та правку-переробку; виконувати коректуру журналістських матеріалів.

У підготовці до екзамену випускник повинен вдумливо опрацювати значний за обсягом теоретичний матеріал, користуючись Програмою до підсумкових іспитів.

Обов'язковою умовою під час захисту кваліфікаційної роботи є демонстрація власного портфоліо, сформоване протягом чотирьох років навчання. При відповіді на комплексному екзамені необхідною умовою є аналіз як власних ілюстрацій із реальної журналістської практики, так і матеріалів досвідчених журналістів.

Підсумкова атестація випускників освітньої програми спеціальності 061 «Журналістика» проводиться у формі публічного захисту кваліфікаційної бакалаврської роботи. Кваліфікаційна робота являє собою виготовлений інформаційний продукт або проект інформаційної акції чи інформаційну акцію, до яких додають пояснювальну записку. Кваліфікаційна робота попередньо має бути перевірена на плагіат та оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу.

РОЗДІЛ 1.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ “ЖУРНАЛІСТИКА”

Програма підсумкової атестації з напрямку підготовки 06 «Журналістика» визначається освітньо-професійними компетентностями випускників, що підлягають оцінюванню відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Зміст Програми підсумкової атестації повинен забезпечувати перевірку професійних знань, умінь, загальних та фахових компетентностей випускника під час виконання своїх професійних обов'язків. Ці вимоги до випускника прописані у **Національній рамці кваліфікацій**, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» та у стандарті вищої освіти за спеціальністю 061 «Журналістика» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відповідно до наказу МОН України від 20.06.2019 р. № 864.

На підсумковій атестації випускники повинні продемонструвати такі програмні результати навчання:

- Вільно володіти професійною термінологією, українською мовою, іноземною мовою.
- Застосовувати отримані теоретичні знання в конкретній журналістській діяльності.
Ааналізувати сутність інформаційних процесів.
- Представляти письмово та усно практичні наробки.
- Знати основні теоретичні підвалини наукових досліджень у журналістській, сфері, соціальній, економічній, релігійній та сфері ПР.
- Характеризувати види журналістської діяльності.

- Знати професійні, етичні вимоги, права та обов'язки журналіста.
 - Визначати тематику матеріалів для відповідної аудиторії різних ЗМІ.
 - Готувати журналістські матеріали в різних жанрах.
 - Орієнтованість матеріалів/роботи на визначену аудиторію.
- Знати принципи журналістики: достовірність, об'єктивність, оперативність.

1.2. ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЯ ДОСЯГНЕНЬ КІНЦЕВИХ ЦІЛЕЙ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВІДПОВІДНО ДО ОБ'ЄКТИВНИХ КРИТЕРІЇВ

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ

Знання студентів при складанні екзамену оцінюються за критеріями національної системи та шкалою ЄКТС. Критерії оцінювання знань доводяться до студентів на початку екзамену. Загальна оцінка визначається як сума балів за всі виконані завдання екзаменаційного білета і може становити максимально 100 балів (див. таблицю).

Таблиця

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка за системою	
		національною	КНТЕУ, бали
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	відмінно	90–100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	добре	82–89
C	ДОБРЕ – загалом правильна робота з певною кількістю значних помилок		75–81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	задовільно	69–74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії		60–68

У відповіді на теоретичне питання студент повинен продемонструвати знання теорії дисципліни та понятійно-категоріального апарату, термінології, понять і принципів предметної області дисципліни.

Теоретичні питання/завдання в різних білетах повинні бути однієї складності, проте різними.

Відповідь студент повинен викладати чітко, логічно, послідовно, ситуаційні завдання розв'язувати за відповідним алгоритмом з поясненнями.

РОЗДІЛ 2. ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ З НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ «ЖУРНАЛІСТИКА»

2.1. ОСНОВНІ ПИТАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВУ АТЕСТАЦІЮ

Вступ до спеціальності/Основи журналістики. Інформаційні жанри

1. Журналістика як масово-інформаційна діяльність. Масова інформація і масова аудиторія. Журналістика як соціальний інститут. Деінституціоналізація журналістики.
2. Об'єктивність і достовірність – професійні принципи на всіх етапах журналістської роботи. Протиріччя та обмеження принципу об'єктивності. Неупередженість у журналістиці.
3. Методи збору інформації в журналістиці. Дискусійні (спірні з точки зору етики) методи збору інформації. Перевірка інформації в журналістиці. Проблема фейків і перевірка інформації в Інтернеті.
4. Співвідношення таких понять, як «факт», «новина», «сенсація». Що таке новина? Критерії, які аудиторія пред'являє до новин в журналістиці. Обґрунтування стійких назв в журналістиці «новина» і «замітка». Структура новини: «піраміда», «ялинка», «пісочний годинник».
5. Інформаційний привід. Типи інформаційних приводів в журналістиці.
6. Структура традиційної («жорсткої») новини: принцип перевернутої піраміди і спадаючого інтересу, відповідь на шість питань, наявність ліду, деталей, бекграунда. Особливості «новини в подробицях»: ядро, деталі і бекграунд. Можлива структура «новини в подробицях». Особливості новини з продовженням.
7. Особливості «м'якої» новини. Види лідів в м'якій новині. Жанр «фіче» і його відмінність від «м'якої» новини.
8. Лід «жорсткої» новини. Види заходів з різних елементів (фокус на різних елементах) у «жорсткій» новині.
9. Цитування та види цитат. Новина-цитата. Основні правила складання заголовка. Типи заголовків у сучасній журналістиці.
10. Особливості жанру «Репортаж». Репортаж-«хроніка» і «репортаж-подорож». «Картинка», кульмінація і фінал у текстовому репортажі. Способи передачі емоцій і настрою в жанрі «Репортаж».
11. Особливості жанру «Портрет». Опорна типологія персонажів при підготовці матеріалу в жанрі «Портрет». Типовий опитувальник і особливості збору інформації при підготовці матеріалу в жанрі «Портрет». Створення архетипових персонажів в жанрі «Портрет».
12. Жанр інтерв'ю. Інформаційне, особистісне і змішане інтерв'ю. Методика журналістського інтерв'ю.
13. Професіограма журналістики. Соціально-громадські та психологічні якості особистості журналіста. Можливості кар'єрного росту в журналістиці. Гендерна проблема в журналістській професії.

14. Традиційні спеціалізації в журналістиці і сучасні тенденції в спеціалізації. Академічна програма і спеціалізація.

Теорія і методика журналістської творчості

15. Складові системи ЗМІ (ЗМК); особливості кожного типу ЗМІ. Характеристика преси, радіо, телебачення, мережевих видань. Інтернет як нове середовище для традиційних каналів і самостійні канали медіа.
16. Інформаційні агентства світу та України.
17. Поняття аудиторія, аудиторія ЗМІ (поточна та потенційна).
18. Європейські стандарти новинного мовлення.
19. Ф. Сіберт, Т. Петерсон і У. Шрамм «Чотири теорії преси». Критерії, на основі яких сформовані теорії. Основні положення теорій: лібертаріанської, соціальної відповідальності ЗМІ, авторитарної, тоталітарної (радянської). Обмеження чотирьох теорій преси. Деніс Мак-Квейл «Теорія демократичного участі». Каарле Норденстренг «Модель культурного посередництва».
20. Функції ЗМІ як наукова проблема. Характеристика функцій ЗМІ: комунікативної, інформаційної, ціннісно-регулюючої, соціально-організаційної та соціально-креативної. Функції форуму, функції релаксації. Практичне застосування системи функцій.
21. Поняття свобода слова, плюралізм думок; структура свободи преси.
22. Поняття цензура та цензура ЗМІ; типи й функції цензури (відкрита/прихована).
23. Поняття реклама та її види.
24. Громадські журналістські організації в Україні і в світі та засади їх функціонування.
25. Поняття громадянська журналістика, суспільна журналістика, історія розвитку та вітчизняний досвід.
26. Поняття жанру. Чинники/фактори утворення жанрів. Основні жанри новинної журналістики.
27. Аналітичні жанри журналістики.
28. Художньо-публіцистичні жанри журналістики.
29. Типи журналістської освіти.

Газетно-журнальне виробництво

30. Поняття і сутність типології друкованих ЗМІ. Головні типоформуючі ознаки. ДСТУ 3017:2015 (Державний стандарт). Мета стандарту. Поширення стандарту на видавничу продукцію. Терміни та визначення понять.
31. Типологічна характеристика газет «Сьогодні», «Дзеркало Тижня», «КП в Україні», «Аргументы и факты Украина», «Дело», «Бизнес», «Бучанські новини»; журналів «Новое время», «Тиждень», «Корреспондент», «Країна», «Viva!», «Наталі», «Мясной бизнес», «Продукты&ингредиенты», «Хлебный бизнес», «Фишка» тощо.
32. Динаміка ринку друкованих ЗМІ в світі. Стан сучасних газет і журналів, доля періодичної преси; новітні тенденції в цій галузі, різновиди цифрових варіантів друкованих видань і мультимедійність періодики.

Основні газетні і журнальні бренди України. Реформування комунальних ЗМІ.

33. На підставі яких документів/документа реєструється друковане видання в Україні? Державна реєстрація друкованих засобів масової інформації, Закон.
34. Менеджмент редакції. Редакційний колектив. Посадові інструкції. Структура редакції. Функції генерального директора і редактора; відповідального секретаря та секретаріату; редактора (завідувача) відділу; кореспондента, оглядача, колумніста, провідного рубрики.
35. Основні принципи процесу оформлення періодичних видань. Типовий формат газети. Типовий формат журналу.
36. Принципи і головні аспекти макетування. Верстка періодики. Типи верстки.
37. Розробка оформлення моделі (дизайнерської, графічної) друкованого засобу масової інформації: перша полоса (назва, логотип, знімок, «афіша» (зміст номера); розташування по полосах в залежності від значимості матеріалу; вибір шрифту – гарнітура шрифтів, розміри шрифтів, кегль, кількість колонок, оформлення заголовного комплексу.
38. Принципи планування в редакції. Види редакційних планів. Індивідуальний план. Функції редколегії. Системи планування. План окремого номера: заголовки матеріалів, визначення тем, рубрик, обсяг текстів у рядках, жанри, відділи редакцій, авторів, розташування матеріалів на газетних шпальтах. Редакційна «летючка».
39. Процес випуску номера газети (журналу). Основні бізнес-процеси при підготовці і випуску друкованого номера періодичного видання. Процес редагування при підготовці матеріалу і коректура газетних шпальт. Коректорські знаки.
40. Розробка змістовної моделі друкованого засобу масової інформації: тематика, жанри, модальність, локальність, джерела інформації (контенту), лексико-стилістичні особливості. Бізнес-план редакції.
41. Маркетинг періодики. Способи продажу і розповсюдження друкованої продукції та онлайн-версії. Організація підписки. Сучасні методи взаємодія з аудиторією.

Історія української журналістики

42. Роль Валуєвського циркуляру та Емського указу у розвитку української журналістики.
43. Передумови виникнення української альманахової журналістики. Результати її функціонування.
44. Перша газета в Україні, що відповідає сучасним уявленням.
45. Характеристика періоду від сер. XVIII ст. до поч. XIX ст.: від журналістики в Україні до української журналістики.
46. Генеза найдавніших джерел української переджурналістики. Їх зв'язок із журналістикою.
47. Історичні передумови розвитку та формування другого періоду історії української журналістики.

Історія зарубіжної журналістики

48. Зародження пражурналістики та її подальший розвиток.
49. Творення літературної мови у Стародавньому Римі. Його зв'язок із журналістикою.
50. Виникнення християнства та його вплив на розвиток журналістики.
51. Передумови виникнення перших професійних журналістів.
52. Характеристика діяльності просвітників в історії європейської та західної журналістики.
53. Журналістська діяльність як індустрія інформації у Росії.

Теорія масової інформації та комунікації

54. Особливості розвитку системи масової комунікації на межі ХХ–ХХІ ст. Масовокомунікаційна індустрія як комунікант у системі масового спілкування.
55. Інформація і комунікація: спільне і специфічне. Інформація в журналістиці.
56. Масова комунікація як соціальний феномен, її складові. Особливості вивчення масовокомунікаційного процесу.
57. Вимоги до роботи з джерелами інформації.
58. Соціальна інформація, її визначення, різновиди, класифікація.
59. Проблема сегментації аудиторії та роль інформаційних стереотипів.
60. Характеристика маси, публіки, натовпу, спільне і відмінне.
61. Маніпуляція публікою за допомогою мас медіа у світлі теорії чарівної кулі.
62. Сучасні теорії журналістики.
63. Особливості фактчеку. Правила перевірки інформації.
64. Ефекти масовокомунікаційного впливу. Ефект інформаційної бульбашки.

Журналістська етика

65. Журналістська мораль та журналістська етика: спільне і відмінне. Специфіка і завдання журналістської етики.
66. Виникнення журналістської етики. Журналістська етика в системі наук.
67. Висвітлення гострих моральних проблем в ЗМІ. Складові свободи ЗМІ як етичної цінності. Міжнародні й державні гарантії свободи ЗМІ.
68. Закономірності журналістської аксіології. Види етичних цінностей журналістів. Документальні нормативні джерела журналістської етики.
69. Корпоративні документи з журналістської етики та їх вимоги. Редакційні кодекси етики. Норми службової етики журналіста.
70. Етика службових стосунків журналіста і джерела інформації, адресата інформації, діючої особи матеріалу, власника ЗМІ, редактора, спонсора, рекламодавця.
71. Особливості етикету журналіста. Поняття та основні елементи етикету. Етика полеміки і критики в ЗМІ. Фальшування в полеміці та критиці. Особливості дрескоду журналіста.
72. Міжнародне регулювання порушень етичних вимог у ЗМІ.

Радіовиробництво

73. Європейські стандарти інформаційного мовлення.

74. Тематична специфіка сучасного радіо простору (на прикладі загальнонаціональних мовників).
75. Специфічні особливості функціонування радіо. Види сучасного радіомовлення.
76. Специфіка та процес розробки нового проекту (програми) на радіо.
77. Жанрова та тематична специфіка християнського радіо.
78. Специфічні виражальні засоби радіомовлення (природні та технічні), своєрідність їхнього впливу на слухача.
79. Специфіка інформаційних радіожанрів (з наведенням прикладів).
80. Аналітичні жанри в радіомовленні. Коротка характеристика.
81. Психологічні типи радіоведучих (на прикладі сучасних радіостанцій; відомі українські радіожурналісти).

Телевиробництво

82. Зображально-виражальні засоби телебачення.
83. Сутність аудіовізуальної подачі інформації в телевізійних новинах.
84. Загальна характеристика інформаційних жанрів журналістики на телебаченні.
85. Європейські стандарти інформаційного мовлення. Оперативність. Точність. Достовірність. Вичерпність. Збалансованість. Відмова від коментарів і оціночних суджень. Простота. Основні етичні постулати.
86. Структура інформаційного випуску.
87. Професійні вимоги до телерепортера та його обов'язки.
88. Професійні вимоги до кореспондента та його обов'язки.
89. Професійні вимоги до редактора та його обов'язки.
90. Професійні вимоги до випускового редактора та його обов'язки.
91. Професійні вимоги до ведучого інформаційної програми та його обов'язки.
92. Професійні вимоги до головного редактора та його обов'язки.
93. Алгоритми підготовки новинного телевізійного сюжету.
94. Принципи телевізійного монтажу.
95. Принципи верстки інформаційної телепрограми.
96. Професійні вимоги до продюсера та його обов'язки.
97. Стендап, його різновиди та завдання. Текст у стендапі та його озвучення.
98. Репортаж і сюжет: спільне і відмінне.
99. Жанри інформаційного телемовлення: загальна характеристика.
100. Телерепортаж: основні характеристики жанру.
101. Інформаційний звіт: основні характеристики жанру.

Фотожурналістика

102. Предмет, функції і засади фотожурналістики. Історичні етапи розвитку засобів ілюстрування друкованих видань та фотожурналістики
103. Традиції ілюстрування рукописної книги, листівки Середньовіччя.
104. Явища, що призвели до відкриття фотографії. Винахід фотографії. Засновники фотографії У. Ньепс, Л. Даггер, В. Таблот.
105. Виникнення фотографії в Росії та Україні. Розвиток техніки і жанрів фотографії. Перші кроки в репортажному жанрі.

106. Використання фотожурналістики як самостійного публіцистичного типу масової інформації.
107. Фотографічна техніка та її конструктивні елементи.
108. Камера-обскура. Фотографічний затвор. Діапазон витримок. Експозиція. Конструктивні особливості фотоапаратів. Цифрові фотоапарати, їх класифікація, основні налаштування.
109. Фотографічний об'єктив. Будова об'єктива. Отримання оптичного зображення. Характеристики об'єктивів. Фокусна відстань. Відносний отвір. Світлосила. Кут зображення. Діафрагма, її призначення та використання. Аберації. Витримка. Діафрагма. Світлочутливість (ISO). Їх вплив на фотографічний знімок. Освітлення об'єкта зйомки як один із зображальних способів фотографії. Поняття «Композиція фотографічного знімка». Десять рекомендацій для успішної побудови композиції знімка.
110. Види жанрів фотожурналістики. Фоторепортаж. Фотокореспонденція. Фотонарис. Фотопортрет. Фотозамітка.

Інтернет-журналістика

111. Історія розвитку Інтернет-журналістики.
112. Гіпертекстуальність, інтерактивність, мультимедійність Інтернету.
113. Організація роботи інтернет-редакції. Вимоги до журналіста Інтернет-редакції.
114. Традиційні жанри Інтернет-ЗМІ та упаковка контенту в нових медіа.
115. Інтерактивність в сучасних засобах масової комунікації.
116. Проблеми маркетингу мас-медіа в соціальних мережах.
117. Блогерство як соціокультурний феномен.

ОСНОВНА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІН

1. Аналитические жанры газеты: Хрестоматия. – М.: Изд-во МГУ, 1989. – 236 с.
2. Ахмадулин Е. В. Основы теории журналистики: учеб. пособие/Е. В. Ахмадулин. – Ростов н/Д: Феникс, 2009. – 350 с.
3. Бакулев Г. П. Массовая коммуникация: Западные теории и концепции: учеб. пособие для студента вузов/Г. П. Бакулев. – М.: Аспект Пресс, 2005. – 176 с.
4. Бальтерманц И.Д. Специфика содержания и формы фотожурналистики. — Лекции. – М. : Изд-во МГУ, 1981. – 64 с.
5. Беспалова А.Г. и др. История мировой журналистики. Москва – Ростов-на-Дону: Издательский центр «МарТ», 2003. — 432 с.
6. Білецький Л.Т. Основи української літературно-наукової критики. – К.: Либідь, 1998. – 408 с.
7. Богачевська-Хомяк М.Білим по білому. Жінки в громадському житті України. 1884–1939. –К.: Либідь, 1995. – 362 с.

8. В мастерской фотожурналиста. Сборник статей / Под ред. О. А. Бакулина, Л. В. Сёмовой. – М.: Факультет журналистики МГУ имени М. В. Ломоносова, 2011. – 150 с.
9. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917-1991) :навч. посіб. / Володимир Михайлович Владимиров. – К. : МАУП, 2007. – 172 с.
10. Власов А.И. Политические манипуляции. История и практика средств массовой информации США. – М., 1982.
11. Ворон Н. И.. Жанры фотожурналистики: Учеб. пособие для вузов по спец. «Журналистика». - М.: Факультет журналистики. - 2012. — 145 с.
12. Вороненкова Г.Ф., Чесанов А.А. Периодическая печать Германии. – СПб., 2001.
13. Ворошилов В.В. Журналистика. Базовый курс: Учебник. – 5-е изд. / В.В. Ворошилов. – СПб.: Михайлов, 2004. – 700 с.
14. Горелов С.І., Крупський І.В. Українська військова журналістика: становлення і роль у національно-визвольних змаганнях за утворення самостійної держави (1914–1920). – Л., 1997. – 216 с.
15. Гоян В.В. Типові та жанрові особливості інформаційної телепрограми: Посіб. для студ. / В.В. Гоян. – К., 2001. – 52 с.
16. Гоян В. В. Інформаційна телевізійна програма: типологічна характеристика, параметри діяльності журналіста / В. В. Гоян. – К., 1999.
17. Гоян О.Я. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підручник/ О.Я.Гоян. – 3-тє вид., допов. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. – 272 с.
18. Дмитрук В.Т. Нарис з історії української журналістики ХІХ ст.: Посібник для студентів факультету журналістики. – Львів, 1969. – С.15–19.
19. Енциклопедія українознавства. – Париж –Нью-Йорк: Молоде життя, 1962. –Т.4. – С.1484–1486.
20. Ендрю Бойд. Телерадіожурналістика: техніка новин / Ендрю Бойд. – 5-е вид. – Лондон, 2000.
21. Єлісєвич Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення: Навч. Посіб. За ред. В.В. Різуна / Ю.П. Єлісєвич. – К.: Атіка, 2008. – 204 с.
22. Єлісєвич Ю. Заголовок і лід у теленовинах / Юрій Єлісєвич // Наукові записки Інституту журналістики. – 2012. – Т. 46. – С. 36 – 43.
23. Інтерньюз-Україна. Телевізійний репортаж. – К., 1998.
24. Животко А. П. Історія української преси / Аркадій Животко; упоряд., авт. істо.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. – К.: Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
25. Жиленко І. Р. Історія зарубіжної журналістики (відантичності до II пол. ХVІІІ ст.) :навч. посіб. / ІринаРудольфівнаЖиленко ; Сум. держ. ун-т, каф. журналістики та філол. – Суми : Вид-во Сум. держ. ун-ту, 2010. – 284 с.

26. Журналістика : словник-довідник. / авт.-уклад. І. Л. Михайлин. – К. : Академвидав, 2013. — 320 с. — (Серія «Nota Bene»).
27. Журналістика західноєвропейських стран. – Л., 1990.
28. Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / Ред.кол.:М.М.Романюк та ін. – Л., 1995– 2008 рр.
29. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник/Володимир Здоровега; 2-е вид., перероб. і допов. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
30. Землянова Л. М. Современная американская коммуникативистика /Л. М. Землянова. – М.: Изд-во МГУ, 1995. – 271 с.
31. Информационные жанры газетной публицистики: Хрестоматия. – М.: Изд-во МГУ, 1986. – 295 с.
32. Иванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики. Навчальний посібник. Академія Української Преси. Центр Вільної Преси. Київ, 2010. — 256 с.
33. Иванов В. Ф. Журналістська етика: підручник/Валерій Іванов, Володимир Сердюк. – К.: Вища школа, 2006. – 231 с.
34. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. – К.: Вища школа, 1983. – 368 с.
35. Історія української критики та літературознавства: Хрестоматія : У 3 кн./ За ред. П.М. Федченка. – К.: Либідь, 1996.
36. Історія української літературної критики :Методичні поради / Упор. І.Л.Михайлин. – Х.: ХДУ, 1993. – 64 с.
37. Історія української літературної критики: Дожовтневий період. – К.: Наукова думка, 1988. –452 с.
38. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів. – Львів: ПАІС, 2003. – 344 с.
39. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
40. Квіт С. М. Масові комунікації підручник./Сергій Квіт. – К.: ВД «КМА», 2008. – 206 с.
41. Князев А. Основы тележурналистики и телерепортажа : учеб. пособие / Александр Князев. – Бишкек : КРСУ, 2001.
42. Корнилов Е.А. Журналістика на рубеже тисячелетий. – Ростов-на-Дону, 1999.
43. Кость С. Історія української журналістики / Степан Кость. – Львів :Львів. нац. ун-т імені І.Франка, 2008. – Кн. 1:Західноукраїнська преса першої половини ХХ ст.: структура, проблематика. – 263 с.
44. Крупський І.В. Національно-патріотична журналістика України (друга половина ХІХ – перша чверть ХХ ст.). –К., 1996. – 30 с.
45. Кузнецова О. Доступ журналістів до інформації: права, обмеження, відповідальність / О. Кузнецова // Вісник. – Львів, 2004. – Вип.24. – С.101–116.
46. Кузнецова О. Д. Журналістська етика та етикет: монографія /О.Д. Кузнецова. – Львів: Світ, 1998. – 412 с.

47. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналіста: посібник / О.Д. Кузнецова. – Львів: ПАІС, 2007. – 246 с.
48. Куляс І. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника: Практичний посібник для журналістів /Ігор Куляс, Олександр Макаренко. – К.: ХББ, 2006. – 120 с.
49. Лазутина Г.В. Профессиональная этика журналиста : учеб. пособие по журналистике / Г.В. Лазутина. —М. : Аспект Пресс, 2000.
50. Мас-медіа України /О.Волощенко та ін.: Українське бюро Європейського інституту мас-медіа, Київське товариство ім. П.Могили.– К., 1995.– 304 с.
51. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт : вибрані медіа дослідження / І. Л. Михайлин. — Х. : Прапор, 2008. — 512 с.
52. Михайлин І. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики: підручник для вищої школи. Вид. 3-тє, доп. і поліпш. — Х.: Прапор, 2005. — 320 с.
53. Михайлин І. Л. Природа факту в площині журналістики / Ігор Михайлин // Збірник Харківського історико-філологічного товариства. – Х., 2011. – Т. 14. – С. 120–138.
54. Михайлин І. Л. Основи журналістики : Підруч. 5-те вид., перероб. та доп. / І. Л. Михайлин. — К. : Центр учбової літератури, 2011 — 496 с.
55. Михайлин І. Л. Чи є публіцистика журналістикою? / Ігор Михайлин. // Універсум. — 2015. — № 5-6. — С.27-29.
56. Михайлов С.А. Современная зарубежная журналистика: правила и парадоксы. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 2002. – 446 с.
57. Москаленко А. З. Теорія журналістики: підручник /А. З. Москаленко. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
58. Нахлік Є. Пантелеймон Куліш і „Руська трійця”: До проблеми ідеологічних шукань серед української інтелігенції ХІХ століття. – Львів, 1994. – 28 с.
59. Основы творческой деятельности журналиста: учебник для студ. вузов по спец. «Журналистика»/Ред.-сост. С. Г. Корконосенко. – СПб.: Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000. – 272 с.
60. Пономаренко Л. Г. Морально-етичний дискурс сучасних друкованих та електронних ЗМІ : моногр. / Л. Г. Пономаренко. — Запоріжжя : КПУ, 2011. — 328 с.
61. Попов Ю.В. Зарубежная журналистика. – М., 1994.
62. Потятиник Б. В. Інтернет-журналістика :навчальний посібник / Борис Володимирович Потятиник. - Львів : ПАІС, 2010. - 246 с.
63. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посіб. 2-ге вид., стер. / Г. Г. Почепцов, С. А. Чукут. — К. : Знання, 2008. — 663 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
64. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації/Г. Г. Почепцов; 2-е вид., доп. – К.: Вид. центр «Київський університет», 1999. – 308 с.

65. Преса доби Центральної ради як джерело історичних досліджень її воєнної політики / Грибоедов С.В. (підгот.); Київський державний університет ім.Т.Шевченка. – К., 1997. –16 с.
66. Приступенко Т. О. Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності ЗМІ: посібник /Т. О. Приступенко.– Київ: Знання, 2011 – 351 с.
67. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підруч. / В. В. Різун. — К. : ВЦ «Просвіта», 2008. — 260 с.
68. Різун В. В. Основи журналістики у відповідях та заувагах / В.В. Різун. – К., 2004. – 80 с.
69. Романюк М.М. Українські часописи Північної Буковини (1870-1940): Історико-бібліографічне дослідження / НАН України, Львівська бібліотека ім.В.Стефаника. – Львів, 1999. – 425 с.
70. Сашук Г.М. Вступ до спеціальності: Телевізійна журналістика: Навч.посіб./ Г.М. Сашук. – К.: Грамота, 2010. – 184 с.
71. Сидоренко Н.М. Національно-духовне самоствердження: У 3-х т. / Дослідницький центр історії української преси. – К., 2000.
72. Світові мас-медіа: короткий довідник для студентів Інституту журналістики. – К., 1999.
73. Тертычный А. Жанры периодической печати: учеб. пособие/Александр Тертычный. – М.: Аспект-Пресс, 2000. – 312 с.
74. Трачун А. История украинской фотографии XIX — XXI вв. — К.: Балгія-Друк, 2014. — 255 с.
75. Трыков В. П. История зарубежной журналистики: От истоков до Второй мировой войны : учеб. пособие / Валерий Трыков. – М. :Инфо медиа Паблшерз, 2007. – 440 с.
76. Українська журналістика в іменах: Матеріали до енциклопедичного словника / За ред. М.М.Романюка. – Львів, 1994–2002. – Вип.1–9.
77. Українська журналістика: вчора, сьогодні, завтра / За ред. проф. В. І. Шкляра. – К., 1997. – 140 с.
78. Федченко П.М. Матеріали з історії української журналістики. - К.: Вид-во Київ. ун-ту, 1959. – Вип.1: Перша половина XIX ст. – 338 с.
79. Федченко П.М. Преса та її попередники: Історія зародження й основні закономірності розвитку. – К.: Наукова думка, 1969. – 350 с.
80. Шарончикова Л.В. Печать Франции. – М., 1985.
81. Шрамм В. Вільний ринок ідей. / Вілбур Шрамм, Фред Сіберт, Теодор Петерсон // Незалежний культурологічний часопис «І». — 2004. — № 32. Електронне видання. Режим доступу: <http://www.ji.lviv.ua/n32texts/schramm.htm>
82. Энциклопедия мировой индустрии СМИ / За ред. Е.Л.Вартанова. – М.: Аспект пресс, 2006. – 376 с.
83. Юрійчук Є.П. Становлення і характер радянської влади в Україні. Історико-правові аспекти (1917–1922 рр.). – К., 1998. – 123 с.
84. Яковець А. Телевізійна журналістика: теорія і практика, К., 2005. – 268 с.

